

De betekenis van duurzaamheidsjargon

DUURZAAMHEIDSDOELSTELLINGEN EN -CLAIMS
DEFINIËREN VOOR JE ONDERNEMING

De opkomst van de duurzaamheidsdoelen en -claims

In het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius, om de aarde bewoonbaar te houden voor toekomstige generaties. Om dit te bereiken, wordt bij iedereen een verantwoordelijkheid gelegd: bij overheden, bedrijven en consumenten.

Ondernemingen gaan ook steeds vaker vrijwillig actief aan de slag met duurzaamheid en stellen ambitieuze klimaatgerelateerde doelstellingen om hun bijdrage aan de opwarming van de aarde te verkleinen en de vraag naar duurzamere bedrijfsvoering vanuit investeerders, banken, partners en consumenten te beantwoorden. In dit kader maken bedrijven vaak klimaatclaims om hun duurzaamheidsprestaties naar buiten toe te communiceren. Maar het maken van duurzaamheidsclaims voor producten of diensten gaat in de praktijk nog vaak mis. Zo worden bedrijven regelmatig beschuldigd van *greenwashing* of teruggefloten door de daartoe bevoegde instanties.

Wat voor ondernemers belangrijk is om te begrijpen, is dat veel termen die worden gebruikt in het kader van duurzaamheid en het klimaat, (nog) niet standaard gedefinieerd zijn. Hierdoor worden de termen op inconsistente wijze gebruikt en anders geïnterpreteerd. Door dit gebrek aan gemeenschappelijke, eenduidige definities leidt dit vaak tot verwarring over klimaatdoelstellingen en -claims, wat uiteindelijk weer kan leiden tot *greenwashing*.

In dit *whitepaper* wordt uitgelegd wat volgens ecommit de juiste definities zijn van veelvoorkomende duurzaamheidstermen waarop klimaatclaims vaak worden gebaseerd. Het is daarbij dus belangrijk om te benoemen dat er over de definitie van sommige termen (nog) geen consensus bestaat.

CO2-voetafdruk

De CO₂-voetafdruk, in het Engels *carbon footprint*, betreft de jaarlijkse uitstoot van broeikasgassen van een organisatie. De CO₂-voetafdruk wordt vaak berekend aan de hand van het *Greenhouse Gas Protocol*, ook wel GHG Protocol. Dit is een internationale standaard voor de verslaglegging van en verantwoording voor de uitstoot van broeikasgassen. Door de gestandaardiseerde aanpak kunnen verschillende organisaties en sectoren met elkaar worden vergeleken op het gebied van uitstoot en duurzaamheid.

Alle broeikasgassen die - naast CO₂ - zijn opgenomen in het GHG Protocol, zoals methaan en lachgas, hebben een CO₂-equivalent. Door een CO₂-equivalent kan de impact op de opwarming van de aarde van een specifiek broeikasgas worden weergegeven. Zo is één kilogram methaan het equivalent van 28 kilogram CO₂. Door de uitstoot van alle broeikasgassen van een organisatie middels het CO₂-equivalent om te rekenen, krijg je uiteindelijk een totale CO₂-voetafdruk.

CO2-neutraal

CO2-neutraal houdt in dat een organisatie de CO2 die zij uitstoot, ook weer verwijdert of - in theorie - dat een organisatie in zijn geheel geen CO2 uitstoot. Er is dus een balans tussen het uitstoten en verwijderen van CO2 uit de atmosfeer. CO2-neutraal opereren, zorgt er dus voor dat er op de balans geen extra CO2 aan de atmosfeer wordt toegevoegd. Belangrijk om op te merken: een organisatie die CO2-neutraal is, kan alsnog andere broeikasgassen uitstoten die negatieve effecten hebben op het klimaat. CO2-neutraliteit heeft dus alleen betrekking op de uitstoot van CO2 en niet op andere broeikasgassen.

Klimaatneutraal

Klimaatneutraal houdt in dat een organisatie de broeikasgassen die zij uitstoot, ook weer verwijdert of dat zij geen enkele broeikasgassen uitstoot. Er is dus een balans tussen het uitstoten en verwijderen van broeikasgassen uit de atmosfeer. Klimaatneutraal zijn met een gehele onderneming gaat dus een stap verder dan CO2-neutraal zijn. Klimaatneutraliteit betreft een balans tussen uitstoot en verwijdering van alle broeikasgassen die een negatieve impact hebben op de opwarming van de aarde, waar CO2-neutraliteit alleen draait om een balans in de uitstoot en verwijdering van CO2. Als synoniem voor 'klimaatneutraal' wordt in de praktijk soms de term 'emissieneutraal' gehanteerd. Maar in recentelijk in werking getreden wetgeving worden deze begrippen verschillend gedefinieerd, zoals hieronder verder wordt toegelicht.

Net-zero

De term *net-zero*, ofwel netto-nul, is gestandaardiseerd door het *Science Based Targets initiative* (SBTi). In de *net-zero* standaard van het SBTi, wordt er niet alleen gekeken naar de uitstoot van broeikasgassen van een specifieke organisatie, maar naar de uitstoot over de gehele keten waarin die organisatie opereert. Er wordt gekeken naar de uitstoot van broeikasgassen door een organisatie in drie verschillende categorieën:

- Scope 1: de directe emissies door activiteiten van de organisatie;
- Scope 2: de indirecte emissies die vrijkomen bij de productie van ingekochte energie;
- Scope 3: de indirecte emissies in de gehele waardeketen.

Om aan de *net-zero* standaard van het SBTi te voldoen, moet in alle scopes actie worden ondernomen conform de leidraad die het SBTi daarvoor hanteert.¹ *Net-zero* gaat dus verder dan CO2-neutraal en klimaatneutraal, omdat deze begrippen zich (vaak) enkel richten op scope 1 emissies, dus enkel de directe uitstoot van een bedrijf.

Door de *net-zero* standaard van het SBTi wordt een gemeenschappelijk en wetenschappelijk onderbouwde definitie van *net-zero* gecreëerd. Wanneer organisaties eenzelfde definitie en onderbouwing van *net-zero*-doelstellingen hanteren, wordt de doelstelling of duurzaamheidsclaim op consistente wijze geïnterpreteerd. Dit leidt tot meer duidelijkheid over de duurzaamheidsprestaties van een organisatie en uiteindelijk ook tot minder *greenwashing*.

¹ [Science Based Targets initiative](#) (SBTi): Corporate Net-zero Standard.

Klimaatpositief

Een bedrijf opereert klimaatpositief wanneer hij meer broeikasgassen uit de atmosfeer verwijdert dan uitstoot. Klimaatpositieve doelstellingen gaan dus nog een stap verder dan de doelstelling om klimaatneutraal te opereren. Daarnaast moet een klimaatpositieve onderneming dus altijd broeikasgassen uit de atmosfeer halen, ook als de onderneming zelf niets uitstoot. Doordat er broeikasgassen uit de atmosfeer worden gehaald, wordt de opwarming van de aarde afgeremd. Er is (nog) geen duidelijkheid of klimaatpositieve doelstellingen alleen betrekking hebben op directe emissies uit scope 1 of op alle scopes (1, 2 en 3). Wanneer een klimaatpositieve doelstelling alléén betrekking heeft op scope 1 emissies, zou het kunnen dat *net-zero*-doelstellingen verder reiken en meer positieve impact maken op het klimaat dan ‘klimaatpositieve’ doelstellingen. Maar wanneer een klimaatpositieve doelstelling betrekking heeft op alle scopes, is dit voor bedrijven de meest ambitieuze doelstelling die kan worden nagestreefd op het gebied van duurzaamheid.

Duurzaamheidstermen in wet- en regelgeving

Eerder is uitgelegd dat er voor de meest gebruikte duurzaamheidstermen nog geen eenduidige definities zijn. Maar door een toename op het gebied van wet- en regelgeving over duurzaamheid, worden er ook steeds meer definities vormgegeven die zijn vastgelegd in de wet.

Zo is de *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD) in januari 2024 in werking getreden.² En geven de *European Sustainability Reporting Standards* (ESRS) nadere invulling aan de CSRD.³ In de ESRS zijn voor het eerst definities gegeven aan de termen ‘netto-nul’ of ‘klimaatneutraliteit’ en ‘emissieneutraliteit’.

Zo wordt in de ESRS 1 expliciet ingegaan op de definitie van netto-nul-doelen, die worden gelijkgesteld aan de term klimaatneutraliteit. Volgens de ESRS 1 houdt een netto-nul-doel van een onderneming in dat:

1. binnen de waardeketen emissiereducties worden behaald die consistent zijn met de vereiste reductie om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 °C; en
2. minstens 90 à 95% van de broeikasgasemissies worden gereduceerd en de resterende emissies worden geneutraliseerd via CO₂-compensatie.⁴

Dit betekent dat netto-nul of claims over klimaatneutraliteit onder de CSRD alleen gehaald kunnen worden door broeikasgassen voornamelijk te reduceren.

Het begrip emissieneutraliteit wordt in de ESRS als een afzonderlijke term genoemd, maar niet als begrip gedefinieerd. Wel worden de voorwaarden waaraan moet worden voldaan wanneer ondernemingen publieke claims maken over emissieneutraliteit uitgelegd. Om duurzaamheidsclaims te maken over emissieneutraliteit is het bijvoorbeeld noodzakelijk dat het eventuele gebruik van CO₂-certificaten om emissieneutraal te worden, op een juiste wijze toegelicht wordt. In andere woorden, wanneer een bedrijf zichzelf emissieneutraal noemt en hiervoor CO₂-compensatie gebruikt, moet dit duidelijk worden gecommuniceerd naar buiten toe.

Het is voor ondernemingen dus erg belangrijk om te begrijpen dat de termen klimaatneutraal, netto-nul, *net-zero* en emissieneutraal niet allemaal dezelfde betekenis hebben en er verschillende (wettelijke) voorwaarden hangen aan het maken van deze publieke claims.

² [ecommit](#): “Samen naar een duurzame toekomst: toelichting op de Corporate Sustainability Reporting Directive”.

³ [ecommit](#): “CO₂-compensatie onder de CSRD en de ESRS: CO₂-compensatie en de duurzaamheidsrapportage”.

⁴ ESRS E1-7, 35; ESRS Tabel 2 - in ESRS gedefinieerde termen.

Wet- en regelgeving over duurzaamheidsclaims

Naast de vastlegging van de definities van duurzaamheidstermen in wet- en regelgeving, komt er ook meer wetgeving en worden er richtlijnen gedefinieerd voor het maken van duurzaamheidsclaims door ondernemingen. Zo werkt de Europese Commissie aan de *Green Claims Directive*. Deze richtlijn moet minimumeisen stellen aan de onderbouwing van duurzaamheidsclaims aan Europese bedrijven en overige bedrijven die zich richten op consumenten binnen de Europese Unie. Duurzaamheidsclaims mogen op basis van dit voorstel alleen worden gepubliceerd indien deze op toereikende wijze zijn onderbouwd en vervolgens geverifieerd door onafhankelijke en geaccrediteerde verificateurs. Als wordt ingestemd met de wet, zal deze naar verwachting rond 2026 van toepassing zijn.⁵

Omdat er los over de onderdelen emissies, verwijdering en compensatie wordt gerapporteerd, geeft de duurzaamheidsrapportage specifiek weer waar ruimte is voor verbetering en kunnen doelstellingen nauwkeuriger worden geformuleerd.

Naast Europese wetgeving over het maken van duurzaamheidsclaims, heeft ook de Autoriteit Consument en Markt (ACM) op 13 juni 2023 een vernieuwde versie van haar Leidraad Duurzaamheidsclaims gepubliceerd. De Leidraad Duurzaamheidsclaims van de ACM richt zich daarbij op bescherming van consumenten tegen oneerlijke handelspraktijken.

Eenzelfde richtlijn voor het maken van duurzaamheidsclaims heeft ook de Autoriteit Financiële Markten (AFM) gepubliceerd op 4 oktober 2023. De 'Leidraad Duurzaamheidsclaims' van de AFM richt zich op het maken van duurzaamheidsclaims door bedrijven die opereren in de financiële markten.⁶

Daarnaast moeten duurzaamheidsclaims in lijn zijn met de Code voor Duurzaamheidsreclame van de Stichting Reclame Code.⁷ Concluderend, je komt als ondernemer niet snel meer weg met het maken van grote duurzaamheidsclaims als deze niet op de juiste wijze zijn onderbouwd. Bestaande en nieuwe wetgevingsinitiatieven proberen *greenwashing* te voorkomen en zo duidelijkheid te bieden aan consumenten, partners en investeerders.

Communicatie van duurzaamheidsclaims

Omdat de meeste duurzaamheidstermen nog geen eenduidige definitie hebben die is vastgelegd in wet- en regelgeving, worden bepaalde termen inconsistent gebruikt en geïnterpreteerd. Daarom is het voor ondernemers vooral belangrijk om transparant te zijn over de betekenis van doelstellingen en duurzaamheidsclaims en de berekeningen en onderbouwingen hiervan te communiceren. Zo behoud je de geloofwaardigheid van je onderneming en verklein je het risico op *greenwashing*.

⁵ [ecommit](#): "Het einde van *greenwashing*? Toelichting op de *Green Claims Directive*".

⁶ [ecommit](#): "AFM publiceert leidraad tegen *greenwashing*: Toelichting op de Leidraad Duurzaamheidsclaims".

⁷ [Stichting Reclame Code](#): Code voor Duurzaamheidsreclame (CDR).

Toekomstbestendig **duurzaam** ondernemen!

Met de toenemende wet- en regelgeving omtrent het klimaat en duurzaamheid, is het van belang voor alle ondernemingen - ongeacht omvang of sector - om aan de slag te gaan met duurzaamheid.

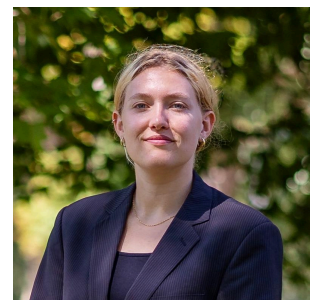
Om goede duurzaamheidsdoelstellingen te formuleren en betrouwbare claims te maken, is het van belang voor ondernemingen om te starten met het verzamelen en analyseren van gegevens met betrekking tot het milieu en bedrijfsprocessen. Zodoende kunnen deze gegevens later gebruikt worden in de onderbouwing van duurzaamheidsclaims. Daarnaast bieden de gegevens inzicht in de milieuprestaties van de onderneming en vormen deze dan ook een solide basis om af te wegen op welke plekken in het bedrijfsproces winst te behalen valt op het gebied van duurzaamheid. Verder stelt het een onderneming in staat verantwoordelijkheid te nemen voor duurzaamheidsprestaties, de reputatie te versterken en bij te dragen aan een duurzame toekomst.

Ecommit biedt compensatieprogramma's aan waarmee ondernemingen hun resterende CO2-uitstoot kunnen compenseren door te investeren in geverifieerde projecten voor CO2-compensatie. Ontdek hoe ecommit positief kan bijdragen aan het bereiken van de duurzaamheidsdoelen van jouw onderneming.

Neem voor meer informatie contact op:

ecommit B.V.
info@ecommit.nl
+31 (85) 0604 177
ecommit.nl

Hester van Dord
Legal Counsel

Disclaimer

Dit informatiedocument is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Aan de informatie in dit informatiedocument kunnen echter geen rechten worden ontleend en ecommit is niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheden.